GrønsagsNYT

Nr. 8 // 13. juni 2016

Aktuelt

Det ser ud til, at de tørre marker får lidt hjælp fra oven i denne uge, men det er ikke de voldsomme regnfald der varsles. Derfor kommer de fleste nok til at fortsætte med intensiv vanding indtil videre. Følg med i tørkesituationen på::

http://www.dmi.dk/vejr/maalinger/toerkeindeks/

De sidste par uger har stået i kålmøllets tegn og de første larver er nu fundet i diverse kål. Det ser ikke ud til, at andre afgrøder rammes. Både konventionelle og økologiske producenter har været ude med sprøjten og de første meldinger går på en vellykket bekæmpelse. Der er pt. også gang i flyvning af både agerugler, gammaugler og gulerodsfluer.

INDHOLD

Tilskudsmuligheder 1
Nyt om kemi 1
Nyt om enkelte grønsagskulturer: 3
Salat 3
Kinakål og kål 4
Løg 4
Gulerødder 6
Rødbeder 8
Pastinak og persillerod 8
Jordskokker 8
Arrangementer 2016 9

Tilskudsmuligheder

Miljøteknologi 2016

Det forventes at ordningen åbner den 1. juli med ansøgningsfrist den 1. september. Se mere her: http://naturerhverv.dk/tilskud-selvbetjening/tilskudsguide/miljoeteknologi-2016-kvaeg-svin-og-gartnerier/

Spørg altid om muligheder for tilskud, inden du går i gang med et projekt. Kontakt: Mona H. Christensen, Agro Food Park 15, 8200 Aarhus N. Tlf.: 8740 5478. E-mail: mhc@seges.dk

Nyt om kemi

Dispensation til Vertimec EC i porrer

Miljøstyrelsen har givet dispensation til at anvende Vertimec EC mod trips i porrer.

Efter anmodning fra GartneriRådgivningen A/S har Miljøstyrelsen givet dispensation til at anvende Vertimec mod trips i porrer i perioden 1. juli - 28. oktober 2016.

Dispensationen til insektmidlet Vertimec EC (1-192), som indeholder abamectin, er givet på følgende betingelser:

- Må kun anvendes til bekæmpelse af trips i porrer i perioden 1. juli – 28. oktober 2016, hvorefter der er opbevaringsforbud, med mindre porreavleren har væksthus med afgrøder, hvortil midlet er godkendt.
- Der må kun behandles med Vertimec EC efter, at de to tilladte behandlinger med Karate 2,5 WG har været udført.
- Den maksimale dosering er 0,5 l Vertimec EC pr. ha, som må udbringes højst tre gange med minimum syv dages interval.
- Der må ikke behandles senere end syv dage før høst.
- Der må ikke sprøjtes nærmere end 30 meter fra vandmiljøet.
- Sprøjteføreren skal sidde i en lukket førerkabine med kulfilter.
- Der bør anvendes afdriftsreducerende dyser.

Brugsanvisningen skal printes ud og opbevares i tilknytning til kemikalierummet og/eller dunken med Vertimec EC. Registreringsnummer Vertimec EC – 1-192.

Nye regler om afstandskrav for plantebeskyttelsesmidler

Nu er der bonus for at anvende afdriftsreducerende sprøjteteknik langs vandløb, søer og § 3-arealer

Nu har du mulighed for at få en ekstra gevinst af investering i moderne sprøjteteknik, der nedsætter afdriften. En ny bekendtgørelse og vejledning er trådt i kraft 5. juni 2016 og giver mulighed for at anvende afdriftsreducerende sprøjteteknik til at nedsætte afstandskravene ved sprøjtning langs vandløb og søer samt § 3-områder. Reglerne er udformet efter stort set samme model, som i mange år er anvendt i Sverige og Tyskland. Afdriftsreducerende dyser og afdriftsreducerende teknikker (f.eks. Hardi Twin) er inddelt i tre afdriftsklasser: 50, 75 og 90 procent afdriftsreduktion. For eksempel kan et skadedyrsmiddel med 20 meters afstandskrav på etiketten nu anvendes ned til 10 meter ved 50 procent reduktion, 5 meter med 75 og helt ned til 2 meter med 90 procent afdriftsreduktion.

Ny teknik

Der er sket mange landvindinger indenfor sprøjteteknik gennem de seneste 10-20 år. Især er udviklingen af luftinjektionsdyserne og kompakt luftinjektionsdyserne et kæmpe spring fremad i forhold til at styre sprøjtedråberne ved sprøjtning med almindelig hydraulisk sprøjte, samtidig med at effekten bliver bevaret.

De nye afstandskrav

På etiketten er der fortsat kun angivet ét afstandskrav. Tabel 1 viser de afstandskrav, der gælder ved henholdsvis 50, 75 og 90 procent afdriftsreduktion.

Tabel 1. Afstandskrav for bomsprøjter i almindelige markafgrøder med afdriftsreduktioner på 50, 75 og 90 procent. Afdriftsreducerende udstyr, som kan anvendes til bomsprøjter ses i bilag 1.

Afstandskrav* uden afdriftsreduktion (m)	>50 % Afdriftsreduktion	>75 % Afdriftsreduktion	>90 % Afdriftsreduktion
5	5	2	2
10	5	5	2
20	10	5	2

**Afstandskrav angivet på etiketten.*

Når afstanden reduceres, skal den afdriftsreducerende teknik bruges på mindst de 20 første meter der må sprøjtes langs vandløb og søer samt § 3-områder. I resten af marken må du gerne anvende en anden sprøjteteknik.

I vejledningen findes en tilsvarende tabel med afstandskrav og en liste over afdriftsreducerende sprøjteteknik for tågesprøjter.

Krav om dokumentation

Der er krav om, at du i sprøjtejournalen skriver, hvilken teknik og afstand du har benyttet. Miljøstyrelsen har udarbejdet skemaer, som kan anvendes til notering af de krævede oplysninger. Skemaerne kan downloades fra denne webside, næsten nederst: http://mst.dk/virksomhed-myndighed/bekaempelsesmidler/sproejtemidler/bruger/reduktion-i-afstandskrav/.

Udskriv skemaet og sæt kryds for, at du kender betingelserne for at nedsætte afstandskravet. Opbevar det sammen med sprøjtejournalen.

I sprøjtejournalen skal du i forvejen angive dato og produkt. Hvis du reducerer afstanden til vandmiljø og § 3-områder, skal du tilføje følgende oplysninger i din sprøjtejournal:

- Sprøjtefører
- Afdriftsreduktion (50, 75 eller 90 procent)
- Dysefabrikat
- Dyse/teknik
- Højeste tryk, der er anvendt
- Afstandskravet på etiketten
- Det afstandskrav du har anvendt ved henholdsvis vandmiljø og § 3-områder.

I Mark Online er der endnu ikke mulighed for at notere oplysningerne, men det vil komme.

Det er også en mulighed at udskrive en stak skemaer, og udfylde et pr. sprøjteopgave, hvor afstand reduceres.

Miljøstyrelsen har varslet, at der bliver kontrol af, at notaterne er gjort i sprøjtejournalen. Sprøjtejournalen skal som sædvanlig føres senest 7 dage efter sprøjtning og skal opbevares i 3 år.

Eksempler på afdriftsreducerende teknik

Den lilla ISO 025 kompakt luftinjektionsdyse MD fra Hardi er et eksempel på den mindste dyse, der er godkendt til at give 50 procent afdriftsreduktion. Der kan opnås 75 procent med en blå ISO 03 kompaktluftinjektionsdyse og 90 procent med en tilsvarende rød ISO 04. I forhold til lavdrifts- og refleksdyserne, som mange bruger, er der naturligvis tale om noget grovere forstøvning, så det er til nogle opgaver nødvendigt at øge vandmængden for at få tilstrækkelig mange dråber dannet til at fastholde effekten. Flere forsøg viser dog, at det med den rette vandmængde sagtens kan lade sig gøre at bevare effekten.

Liste over afdriftsreducerende sprøjteudstyr til landbrugs- og frilandsafgrøder findes på side 22 i Brug af afdriftsreducerende udstyr (link nedenfor)

http://www2.mst.dk/Udgiv/publikationer/2016/06/978-87-93435-79-7.pdf

Niels Enggård Klausen, GartneriRådgivningen A/S, vil gerne forklare nærmere om godkendt udstyr osv. Han kan kontaktes på: 29 17 04 96 / nek@seges.dk

Nyt om enkelte grønsagskulturer:

Salat

Gammaugler

De første gammaugler træffes nu flyvende i salaten klar til at lægge æg. Der er endnu ikke set larver, men det vil ikke vare længe, før de grønne larver med en lys stribe kan findes inde i salathovederne sammen med ekskrementerne.

Tægenymfer >>>

Varmen i maj/juni har også sat gang i udviklingen af tægenymfer, der spreder sig ind i marken fra hegn og øvrige omgivelser. De er kun en anelse større end bladlus, men flytter sig hurtigt rundt i planten i modsætning til bladlus. Der er ingen godkendt kemi mod disse, men en behandling mod andre skadedyr med et pyrethroid vil også have en sideeffekt på tæger og deres nymfer.

Kinakål og kål

Kålmøl og kålsommerfugle

Der er stadig godt gang i sværmningen af kålmøl i markerne. De første larver (mange!) er set i diverse kål, både i hjerteskud/nye hoveder og på bagsiden af de nederste blade.

Læs mere om invasionen på følgende links:

http://www.nibio.no/nyheter/ny-klmllinvasjon-i-r

norsk!

https://www.landbrugsinfo.dk/Planteavl/Afgroeder/Olieplanter/Vinterraps/Sider/pl_pn_16_2342_2439.aspx

kræver login til Landbrugsinfo.

De hvide sommerfugle er ikke så mange endnu, men hold øje med æglægningen.

Larver af kålmøl og kålsommerfugle kan bekæmpes i rødkål, hvidkål, savoykål, blomkål, broccoli og rosenkål med 85 g Steward pr. ha; der er 1 dags sprøjtefrist (dog 28 dage i rosenkål) og et loft på 3 behandlinger pr. sæson. Må kun bruges uden for biernes flyvetid.

Det er også muligt at anvende Dipel DF eller Turex WG/WP på de helt små larver, men det kræver en periode med stille og fugtigt vejr for at være effektivt. Der er ingen behandlingsfrist på disse B.t. midler, der også er godkendt i økologisk produktion.

Uanset valg af middel opnås klart bedre effekt, når der anvendes et sprede-klæbemiddel.

Glimmerbøsser og skulpesnudebiller

Med afblomstringen af vinterrapsen ses nu de første sværme af glimmerbøsser og skulpesnudebiller, lokalt i større mængder.

Glimmerbøsser og snudebiller kan i større antal lave skader på især nydannede blomkål og broccoli ved at gnave i overfladen. Ydermere er de uønskede i salgsvaren. Glimmerbøsserne vides at have udviklet resistens over for samtlige godkendte pyrethroider. I vinterraps frarådes i hvert fald brug af hhv. Karate, Cyperb og Fastac mod glimmerbøsser, så Steward (kun i blomkål og broccoli) eller Mavrik 2F (blomkål, broccoli, hovedkål og rosenkål) er alternative muligheder, når det gælder glimmerbøsser.

I den forbindelse er det positivt at erfare, at skulpesnudebillerne ikke ser ud til at have udviklet resistens over Karate:

https://www.landbrugsinfo.dk/Planteavl/Afgroeder/Olieplanter/Vinterraps/Sider/pl_pn_16_2353_2439.aspx

kræver login til Landbrugsinfo.

Løg

Ukrudtsbekæmpelse

Sætteløgene er færdigbehandlet, men i de mindste skal stadig holdes øje med nyfremspiret ukrudt, som kan tages med 0,2 l Totril + 0,3 l Fenix pr. ha.

I såløgene er ukrudtet de fleste steder blevet større, end vi plejer at se. Dette skyldes jo, at vi holdt igen, mens løgene var små og svage. Dette hævner sig nu og der skal bruges lidt højere doseringer eller en til to ekstra sprøjtninger for at få bugt med det. Det bedste er at sprøjte hver 3.-4. dag med 0,2 l Totril eller 0,15 l Xinca i blanding med 0,3 l Fenix pr. ha.

Det er ukrudt i denne størrelse der ikke må få fred nu:

Snerle Pileurt

Hanekro

Spergel

Erfaringerne med Xinca har været gode, når der anvendes 75 % af totrilmængden. Så er det bedre til en lang række ukrudtsarter og når der kommer Fenix med, kan vi også bekæmpe de arter (især Stedmoder) som Xinca er svagere over for.

Vi skal nok blive glad for Xinca, når vi får den lært rigtig at kende. Nu har vi vel brugt 10-15 år til at lære Totril at kende, så vi må bare i gang!

Husk, at første behandling mod græs skal følges op af en behandling 10-12 dage efter første sprøjtning. Der skal bruges samme middel begge gange, ellers bliver effekten for lille. Der bruges 0,5 l Aramo + 0,5 Dash eller 0,35 l Select + 0,35 l Renol pr. ha. Begge gange.

Svampebekæmpelse konventionelle løg

Der er ikke fundet løgskimmel i sætteløg endnu, men der skal fortsættes med den forebyggende behandling med 2,0 kg Dithane NT + 0,3 l Shirlan pr. ha. hver 10-14. dag.

Hvis der kommer højere risiko, eller der bliver fundet løgskimme,l skal der bruges 2 kg Acrobat + 0,4-0,5 l Shirlan pr. ha. Og der skal behandles oftere.

I bundtløg kan der ikke bruges Dithane NT på grund af sprøjtefristen. Der kan i stedet anvendes Signum WG eller Shirlan, der har 7 dages sprøjtefrist. Der kan også bruges Ortiva Top, der har to ugers sprøjtefrist

I svampesprøjtningerne skiftes der med at iblande enten 3-4 kg bittersalt (2 % magnesiumsulfat opløsning), 2 kg mangansulfat eller 1 kg zinksulfat pr. ha. Til de sidste behandlinger kan bruges 4-5 kg urea pr. ha.

Der kan også bruges en mikronæringsblanding, der indeholder zink (Zn), magnesium (Mg), kobber (Cu), bor (B) og jern (Fe). Et spredeklæbemiddel kan øge fordelingen på bladene.

I såløgene er der ikke behov, før løgene har 7-8 blade. Til de første behandlinger bruges der 2,0 kg Dithane NT + 0,2-0,3 l Shirlan pr. ha.

Behandlingsfrister: Amistar og Ortiva Top har 14 dages sprøjtefrist. Amistar, Ortiva Top og Signum må ikke anvendes nærmere end 2 meter fra vandmiljøet. Sprøjtefristen for Dithane NT er 4 uger og må ikke anvendes nærmere end 10 meter fra vandmiljø. Der må ikke behandles mere end 4 gange med Dithane og der må max. bruges 10 kg pr. ha pr. sæson. Shirlan må ikke anvendes nærmere end 10 meter fra vandmiljø.

Gødning i sætteløg

Sætteløgene gror godt og de største kan frilægges først i juli.

Hvis de skal være tidlige, skal de ikke have mere gødning, men hvis man gerne vil have højere udbytter,

skal det vurderes, om der skal gives lidt mere. Der kan jo evt. tages en nitrat analyse for at vurdere behovet.

Hvis der skal gives mere, er det borkalksalpeter der virker hurtigst. I de senere løg kan anvendes N27. Der bruges 100 kg borkalksalpeter eller 75 kg N27 pr. ha.

Gødning i konventionelle løg

De største såløg skal have sidste tildeling af 14-3-15 eller N27 (afhængig af gødningsplanen) nu. I de mindste såløg skal sidste tildeling vente til sidst i juni. Den sidste kaligødning gives som Patentkali omkring Skt. Hans.

I alt skal såløgene have 130-150 kg N pr. ha (afhængig af jordens indhold af N og forventninger til udbytteniveau), 50- 60 kg P (afhængig af forventninger til udbytteniveau, 1 kg P pr forventet ton udbytte) og 200 kg Kali. I løg, der sælges i efteråret, er der kun behov for 150 kg ren K.

Dette gælder ved normale P og K tal.

Kvælstoftilførslen kan med fordel styres efter N analyser i jorden.

Økologi

Den sidste gylletilførsel skal gives nu og der skal tages en nitrattest for at vurdere, hvor meget der mangler.

For at der kan udbringes mikronæringsstoffer i økologiske afgrøder, skal avleren have en konsulenterklæring, der understøttes af en blad- eller jordanalyse. Hvis der er konstateret synlig mangel, så er en konsulenterklæring nok. Det er en god ide at tage et billede som dokumentation i denne situation. Ud over mangan kan der være mangel af Zink, Bor, Kobber og Magnesium.

Ukrudtsbekæmpelse i økologiske planteløg

Der er problemer med at få bugt med ukrudtet flere steder. Det er nu der skal holdes på, ellers er det lige pludselig for sent. Det er rensning mellem rækkerne og lugning.

Robotterne er alt for hårde ved løgene nu >>>

Gulerødder

Af hensyn til vækst og kvalitet har gulerødder et særlig stort behov for bor. Behovet er størst:

- hvor jordens indhold er (lavt lave Bt)
- hvor reaktionstallet (Rt) er højt i forhold til jordtypen
- i tørre perioder
- på let jord, hvor intensiv vanding eller nedbør giver risiko for udvaskningstab af bor
- hvor grundgødningen ikke indeholder bor

Bor transporteres let med rødderne op i planten, men for langt de fleste planter gælder, at bor transporteres dårligt fra bladene og ned i rødderne. Gulerødder er dog en undtagelse. GartneriRådgivningen lavede tilbage i 2011 og 2012 forsøg med bor-bladgødskning, som viste, at bor let og hurtigt transporteres ned i roden. Bor kan også tilføres med grundgødningen, men forsøgene viste den gang, at effekten af bladgødskning er bedre og at små, nyfremspirede gulerødder kan få borforgiftning, hvis der tilføres bor med placeret bor-holdig gødning.

Der findes flere forskellige typer bladgødskning med indhold af bor. Ofte anvendes 3 kg Solubor pr. ha, men andre typer som f.eks. Multimin eller EPSO-Microtop, der typisk anvendes til toppleje, indeholder også bor.

Det er sjældent, man ser bormangel i tidlige gulerødder. Borsprøjtning er dog så billig en forsikring, at de tidlige gulerødder bør sprøjtes en enkelt gang, når gulerødderne har en blyants tykkelse. Risikoen er lidt større i efterårsgulerødder, som sprøjtes to gange med bor og endnu større i vintergulerødderne, som ofte sprøjtes tre gange med bor. Første gang, når de har en blyants tykkelse, anden gang tre uger senere og tredje gang efter yderligere tre uger.

Varmeskader

I sidste uge var der et par gode sommerdage med temperatur tæt på 30 °C. Når jorden samtidig er løs og tør, kan temperaturen på jordoverfladen hurtigt nå op på et niveau, hvor planterne bliver brændt over ved jordoverfladen. Det ligner efterfølgende rodbrand, men lige efter at det er sket, kan man se, at kimstænglen stadig er hvid og frisk både over og under jordoverfladen (se fotos >>>).

Hvor jorden skråner mod syd eller i nærheden af læhegn, kan det være særlig slemt. På billedet er det den ene af dobbeltrækkerne, der står hvor jordoverfladen skråner mod syd. >>>

Det er meget vanskeligt at forhindre hedeslag. Vanding umiddelbart inden hjælper kun kortvarigt. Vanding efter hjælper ikke. Når først planterne har sat to løvblade, skygger de for hinanden og risikoen er forsvindende lille.

Ukrudtsbekæmpelse

Ukrudt i konventionelt dyrkede gulerødder bekæmpes efter fremspiring med Fenix. Fenix er godkendt med 2 x 0,5 l pr. ha. Tilsætning af Boxer kan øge effekten mod arter som sort natskygge og burresnerre. Boxer er godkendt med max. 2 x 2 l pr. ha. Gulerødderne bør have sat de første løvblade, før der anvendes Boxer. Fenix iblandet Boxer øger risikoen for svidningsskader med Fenix. Command, der traditionelt anvendes som jordmiddel inden gulerøddernes fremspiring, kan anvendes efter gulerøddernes fremspiring. Men ikke uden risiko for skader, hvor gulerødderne bliver små og hvide. Command er minor use godkendt med 3 x 0,05-0,09 l pr. ha efter gulerøddernes fremspiring – men pas på! Den kan være farlig.

Rødbeder

Rødbederne spirer hurtigt frem i det varme vejr. Herefter skal man holde godt øje med bladlus og bedefluer. Det er, mens planterne er små, at de dårligt tåler angreb. Mod bedefluer sprøjtes med 0,2 l Karate 2,5 WG pr. ha. Mod bladlus kan man også vælge 0,3 l Pirimor G pr. ha.

Ukrudt bekæmpes efter fremspring med metamitron (Goltix, Goliat) og phenmedipham (Betanal, Herbasan). Begge midler hæmmer fotosyntesen og virker bedst ved høj temperatur og når solen skinner. Typisk sprøjtes tre gange med 1 l Goltix + 2 l Betanal pr. ha med 7-10 dages mellemrum alt efter temperatur og ukrudtstryk. Safari kan tilsættes de øvrige roemidler for at øge effekten over for kamiller, vejpileurt og agersennep. F.eks. 2 x 7,5 g pr. ha + olie i hhv. 2. og 3. sprøjtning. Undlad Safari, hvis rødbederne er stressede af f.eks. koldt vejr.

Pastinak og persillerod

Der fanges en del agerugler i fælderne på nuværende tidspunkt, men med stor lokal variation alt efter vejret. Derfor bør ageruglevarsling være baseret på egne ageruglefælder i egne marker. Det er meget vanskeligt at bruge naboens varsling. Ud fra fangsten af agerugler i fælderne på egen mark og temperaturdata, kan varslingsmodellen efterfølgende regne sig frem til, hvornår flest mulige larver er i lige netop det larvestadie, hvor de er mest følsomme for vanding eller sprøjtning. Hvis fangsten topper nu, kan det blive aktuelt at bekæmpe agerugler først i juli. Persillerod, rødbeder, gulerødder, selleri, løg, pastinak, kartofler er modtagelige i nævnte rækkefølge. Specielt persillerod og rødbede er meget modtagelige, da de ofte etableres med relativt lavt plantetal og hvor ukrudtsbekæmpelsen kombineres med mekanisk rensning mellem rækkerne, så jorden omkring planterne er løs, tør og lun.

Jordskokker

Jordskokkerne er nu oppe i over en halv meters højde og det er slut med at rense omkring rækkerne. På nuværende tidspunkt bør der være rent for ukrudt. Er der ikke det, skal de håndluges for det sidste ukrudt.

Jordskokker har en meget lang vækstsæson med lægning af knolde i marts og knoldvækst i løbet af oktober/november. I den mellemliggende periode kan der være risiko for tab af kvælstof ved udvaskning efter ekstrem nedbør eller vanding. Derfor er det i jordskokker en god ide at dele kvælstofgødskningen op i flere tildelinger i det omfang, det er muligt. Jordskokkerne er nu så høje, at det er sidste chance for eftergødskning med traditionel gødningsspreder.

Arrangementer 2016

23. juni 10:40	Erfamøde Samsø. Mødested: i marken hos Henrik Bertelsen. Onsbjerg Mark 13, 8305 Samsø. Der køres op ad vej ved Grillen. Derefter køres til Ejnar og Rasmus Bager og til Jens Kjeldahl. Tilmelding senest dagen før på pkl@seges.dk eller 40 37 46 51. Husk også at tilmelde jer elektronisk inden mødet. Til den elektroniske tilmelding hedder mødet: GR17/1-16
26.-29. juni	**Tysklandstur**, Avlerforeningen af Danske Spiseløg Se programmet på linket her
5. august	Erfa Fyn/Jylland Elektronisk tilmelding GR19/1-16
11. august	Erfa Sjælland Elektronisk tilmelding GR19/2-16

Se nyheder på:

gartner TIDENDE

REDAKTØRER

Ole Scharff
Tlf: 87 40 66 34 / Mobil: 40 73 19 58
ohs@seges.dk

FOTO FØLGER.

Lars Møller
Tlf:40 84 30 11
lrm@seges.dk

Karina Frandsen
Tlf: 87 40 66 12 / Mobil: 21 64 80 85
kfr@seges.dk

Pernille Kynde
Tlf: 30 51 62 14
pbk@seges.dk

Richard de Visser
Tlf: 87 40 66 10 / Mobil: 30 53 87 16
rdv@seges.dk

Peder Krogsgård
Tlf: 40 37 46 51
pkl@seges.dk

GartneriRådgivningen tager forbehold for tastefejl og lignende. Nyhedsbrevet må ikke videresendes. GartneriRådgivningen har copyright på billederne